

Comentaris a la Carta de la Pau dirigida a l'ONU

Avís als governants

Postdata.- "És tasca dels governants concentrar les seves mires al bé dels contemporanis, atès que ja existeixen i tenen dret a viure la seva vida amb dignitat humana, sense que el bé dels presents hipotequi l'equilibri ecològic del futur.

Si una nació, gràcies als seus polítics, va cada vegada millor, les relacions entre els ciutadans actuals es desenvoluparan d'una manera suau i gratificant, i naixeran uns fills, els quals podran alegrar-se que el país hagi anat progressant, ja que gràcies a això s'hauran donat les condicions precises per als encontres dels adults que van possibilitar l'existir d'aquests fills. Si algunes nacions, en canvi, estan no tan ben governades, les relacions interpersonals dels adults que ara hi viuen es desenvoluparan d'una altra manera, més difícil; d'aquí, altres encontres, relacions, etc., i naixeran uns altres éssers, diferents dels que haurien nascut si la nació hagués anat millor. Els que hauran nascut en aquestes altres circumstàncies podran alegrar-se igualment que les coses no hagin anat tan bé als seus països, ja que, si no, ells precisament no haurien estat engendrats. És clar que aquests ciutadans nous s'hauran d'esforçar per millorar la situació quan siguin grans.

És evident, doncs, que a qualsevol país, els ciutadans de demà, siguin quins siguin -si estan contents d'existir-, s'alegraran sempre d'allò que els governants respectius d'avui hagin fet, bé o malament, ja que, gràcies a allò, ells hauran existit. Per tant, el bé dels contemporanis és l'objectiu més important dels governants."

La Carta de la Pau portava difonent-se una mica més d'un any des de la seva primera presentació pública, quan el mes de maig del 1994 se li va afegir una postdata. Fins i tot es va allargar el format imprès perquè hi cabés aquest afegit al text.

Raó de la postdata

La postdata no afegeix cap contingut nou a la Carta de la Pau. Tot i això, té raó de ser. La Carta, mirant especialment cap al passat, havia superat obstacles per a la pau i havia assenyalat fonaments sobre els quals construir-la amb més solidesa. Així, un cop acabat el text, enfronta el qui hi sintonitzi amb la tasca de construir la pau des d'aquests pressupostos indicats. «Es pot construir la pau», acaba dient la Carta. És responsabilitat i llibertat de cadascú

construir la pau des del present. La Carta no incita al quietisme, sinó que impulsa a treballar. I ho fa sobre bases i motius sòlids i savis, a fi que no sigui flor d'un dia, ni sigui desviat el resultat del treball amb perjudici per a tots.

Però la postdata de la Carta de la Pau posa fre a un altre perill possible, que ens aguaita a l'hora de construir la pau en el present. És com si girés 180 graus en semicercle i, en comptes de mirar cap al passat, s'acarés a l'esdevenidor. De la mateixa manera que als primers punts de la Carta es va veure que els contemporanis queden alliberats de les culpes històriques anteriors a la seva existència, ara es mostra que els contemporanis queden lliures també de ser instrumentalitzats en funció dels qui imaginàriament existiran en el futur.

La postdata de la Carta es torna a recolzar en l'evidència en què es basa al començament: que una persona abans de ser engendrada «no existeix» (el mateix fonament del Punt I). Però en aquell es deduïa que no existeix abans d'una manera tal que «no pot tenir cap culpa dels mals ocorreguts en el passat». A la postdata, de la mateixa evidència que els qui existiran en el futur no existeixen encara, es dedueix que, segons el que fem en el present, existiran unes persones o bé unes altres de diferents. Així, poques persones s'han adonat que si, per exemple, uns pares amb fills joves es traslladen a viure fora de la seva ciutat, segons que es decideixin per una ciutat o per una altra, els seus fills i filles tindran amistats i relacions diferents, s'enllaçaran amb persones diferents i els naixeran uns néts diferents en un cas o en un altre.

El director general de la Unesco subratlla la responsabilitat que té cada generació envers la següent, i propugna l'elaboració d'una categoria jurídica nova, de «drets» humans, els titulars dels quals «no existeixen encara» i que només es poden considerar com a tals (drets) perquè preexisteixen a càrrec de les generacions actuals i els imposen deures correlatius. Federico Mayor Zaragoza els resumeix en el «dret a la vida amb dignitat», que ell condensa en dos nuclis: dret a l'exempció de culpa per tot crim comès pels seus antecessors (Punt I) i dret a la pau, a no ser víctimes de la guerra.

Alliberats del futur

Aquesta postdata es podria titular «avís als governants», o sigui, als polítics i altres responsables de la societat, de les institucions, etc. Ja que aquestes persones, en la seva difícil i esforçada tasca, que tants cops és benemèrita, estan abocats a organitzar l'immediat i el present i, comunament, a fer-ho amb pressa. Per això es redactà la Postdata en detall, a fi de facilitar-los-en la comprensió.

La Carta de la Pau no justifica èticament qualsevol decisió que els governants prenguin, no sosté un relativisme ètic. Sinó que, precisament, ajuda els qui governen a situar amb claredat l'horitzó i el marc de les seves decisions. De no fer-ho, aquestes es poden hipertrofiar i falsejar,

amb un gran mal per «als contemporanis», que són els realment existents! I als quals no podem associar els qui avui dia no existeixen i que només són mers éssers possibles, sens identitat real actual.

És obvi, alhora, que procurar el bé dels qui avui existeixen no constitueix, ni de bon tros, una llicència per a la frivolitat o la irresponsabilitat davant els qui naixeran, ja que precisament el bé principal que podem llegar als nostres descendents futurs és que els propis éssers actuals siguin harmònics i estiguin en pau i joiosos, així seran els educadors òptims d'aquells que els succeiran. Per tant, buscar el bé integral dels presents, vetllar i conservar l'entorn ecològic actual, és la manera millor de procurar el major bé per a les generacions futures, siguin quins siguin els seus integrants.

Tots dos extrems de la Carta, els primers Punts i la Postdata, formen com els dos estreps d'un pont. Tots dos recolzen damunt el mateix tipus de roca, ben ferma. És recolzen en l'evidència que una persona humana, abans del seu engendrament, no existeix. De tal manera no existeix, que: a) les culpes comeses amb anterioritat a ella no poden recaure sobre la seva persona (Punt I), i b) tant no existeix, que les gairebé infinites persones que és possible que existeixin, n'existiran unes o unes altres depenent del que facin els contemporanis del present. Per tant, el bé dels contemporanis és l'objectiu més important dels governants